

СТАН НАУКОВОЇ РОЗРОБЛЕНОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Доценко О. С.

У науковій статті звернута увага на небезпеку наявності організованої злочинності в державі і проаналізовано наявні наукові дослідження в Україні з питань протидії організованій злочинності, визначено ступінь наукової розробленості адміністративно-правового механізму протидії організованій злочинності в Україні та звернута увага на необхідність активізації таких досліджень.

Ключові слова: організована злочинність, наукові дослідження, адміністративно-правовий механізм, протидія.

В науковій статті об'єктом уваги є небезпека наявності організованої злочинності в державі і проаналізовані наявні наукові дослідження в Україні з питань протидії організованій злочинності, визначено ступінь наукової розробленості адміністративно-правового механізму протидії організованій злочинності в Україні та звернута увага на необхідність активізації таких досліджень.

Ключевые слова: организованная преступность, научные исследования, административно-правовой механизм, противодействие.

The scientific article draws attention to the danger of organized crime in the state and analyzed existing scientific research in Ukraine on counteraction to organized crime. It is noted that the resolution of existing problems of counteraction to organized crime will be facilitated by the intensification of scientific developments and the introduction of the most progressive of them into practical activities. The analysis of scientific researches shows that comprehensive studies of the administrative-legal mechanism of counteraction to organized crime in Ukraine were not carried out. A number of available studies are devoted only to individual areas of such activities. In particular, scientific research on counteraction to organized crime covers political, philosophical, historical, criminological, administrative, criminal-law, criminal-procedural, operative-search and some other aspects. Given the high adaptability of organized crime to external conditions and sustainability in self-preservation, the author fully shares the multidisciplinary approach to scientific research in this direction, which makes it possible to solve problems of counteraction to organized crime in a variety of ways. But in their unification the author places the leading place in the administrative-legal (managerial) mechanism, which, according to the author, is not paid enough attention by the scientists. The attention is drawn to the fact that existing studies are carried out at different periods of Ukraine's formation and the development of organized crime, which for objective reasons does not fully reflect the state of counteraction to organized crime at the present stage. It is noted that the existing studies do not reflect and do not determine the administrative and legal mechanism for providing counteraction to organized crime, in this connection attention was paid to the necessity of acti-

vating such researches, their role and importance in the fight against organized crime.

Key words: organized crime, scientific research, administrative and legal mechanism, counteraction.

Постановка проблеми та її актуальність. На міжнародному рівні і в Україні, зокрема, визнано, що організована злочинність - це найскладніше і найнебезпечніше явище, яке не має державних кордонів. Масштаби і зв'язок організованої злочинності з корупцією в сучасних умовах розвитку України становлять реальну загрозу державі і суспільству.

Вирішенню наявних проблем протидії організованій злочинності сприятиме активізація наукових розробок та впровадження найбільш прогресивних із них у практичну діяльність. Починаючи ще з 1980-х років зазначена проблема постійно розглядається у різних наукових працях: дисертаціях, монографіях, підручниках, навчальних посібниках, наукових статтях, матеріалах науково-практичних конференцій та інших виданнях. Але, враховуючи, що організована злочинність швидко і добре пристосовується до різноманітних змін у суспільстві, змін у законодавстві та діяльності правоохоронних органів, наукові дослідження щодо протидії організованій злочинності мають проводитися постійно, відповідно до вимог часу, особливо нині, коли основна увага прикута до протидії корупції. Масштаби і небезпека організованої злочинності, її зв'язок з корупцією, проникнення в органи державної влади, місцевого самоврядування, правоохоронні та інші органи якомусь забуті. Нині зменшилась кількість наукових досліджень у цьому напрямі, і особливих турбот з боку органів державної влади не відчувається. Як наслідок, ефективні рішення щодо протидії організованій злочинності не приймаються.

Стан дослідження. Аналіз наукових досліджень свідчить, що комплексних досліджень адміністративно-правового механізму протидії організованій злочинності в Україні не проводилось. Низка наявних досліджень присвячена окремим напрямам такої діяльності. Зокрема, наукові дослідження охоплюють філософський, історичний, кримінологічний, адміністративний, кримінально-процесуальний, оперативно-розшуковий та деякі інші аспекти. Більшість цих досліджень виконано багато років тому, що з об'єктивних причин не відображає повною мірою особливості протидії організованій злочинності на сучасному етапі. Наявні дослідження не відображають і не визначають увесь адміністративно-правовий механізм забезпечення протидії організованій злочинності.

Метою цієї статті є висвітлення аналізу стану наукових досліджень з протидії організованій злочин-

ності і доведення необхідності активізації наукових досліджень з питань адміністративно-правового механізму забезпечення протидії організованій злочинності в Україні.

Виклад основного матеріалу. Організована злочинність нині в Україні стала визначати характер і напрями реалізації реформ не тільки в економічній, фінансовій, соціальній, культурній та інших сферах, а й у системі державного будівництва, правоохоронної і зовнішньої діяльності. Окремих проблемам протидії організованій злочинності присвячено наукові дослідження багатьох вітчизняних науковців за різними напрямками, починаючи з філософського, в якому В.Д. Гвоздецький здійснив соціально-філософський аналіз організованої злочинності як цілісного анти-соціального явища. Автор дослідив структурні рівні, внутрішні якісні характеристики організованої злочинності, її субстанціональні підстави як у контексті минулої державно-політичної системи за часів СРСР, так і в умовах суверенного існування України. Визначив місце і роль політичних, соціально-економічних, духовно-ідеологічних факторів у посиленні боротьби з організованою злочинністю в Україні [1].

Історико-правовим аспектам боротьби з організованою злочинністю в Радянській Україні в період здійснення нової економічної політики (1921-1929 рр.) присвячена дисертація А.Д. Семікопного, у якій висвітлено питання трактування явища «організована злочинність» у соціально-правовому вимірі, починаючи з 1920-х рр. і до сьогодення, правова регламентація протидії організованій злочинності з боку партійних і державних органів влади, особливості кримінального законодавства УСРР у контексті боротьби з організованою злочинністю. Окреслено основні проблеми та досягнення у організаційному та правовому забезпеченні протидії організованій злочинності з боку правоохоронних структур, з'ясовано основні напрями діяльності щодо припинення і профілактики різних форм організованої злочинності під час непу [2, с. 15-16].

І.В. Пшеничний у дисертації «Організована транснаціональна злочинність і роль правоохоронних органів у протидії їй» наводить ознаки та характеристики феномена організованої транснаціональної злочинності, визначає міжнародні та національні підходи до класифікації окремих суттєвих ознак транснаціональних злочинних груп, надає пропозиції щодо організації законодавчого та практичного забезпечення боротьби з ними [3].

Питанням виявлення і розслідування злочинної діяльності організованими злочинними формуваннями присвячено дві дисертації Л.І. Аркуші. У кандидатській дисертації «Основи методики виявлення і розслідування організованої злочинної діяльності за наявності корумпованих зв'язків» сформульовано поняття «методика виявлення і розслідування організованої злочинної діяльності, що супроводжується корумпованими зв'язками»; представлена структура загальної і частинної криміналістичної характеристики організованої злочинної діяльності; розглянуто систему рівнів організованої злочинної діяльності і виділені основні способи здійснення злочинів ОЗФ залежно від рівня організованої злочинної діяльності; визначено сфери і рівні встановлення корумпованих зв'язків ОЗФ, розкрито поняття «механізм встановлення корумпованих

зв'язків», а також подана його структурно-змістова характеристика; запропонована з криміналістичної точки зору рівнева система організації пошукової діяльності з виявлення ОЗФ, що володіють корумпованими зв'язками, визначено поняття «оперативно-розшукове прогнозування» в цілому і виділені його види; розглянуто особливості взаємодії слідчих, оперативно-розшукових, контрольно-ревізійних та інших органів під час виявлення і розслідування організованої злочинної діяльності, що супроводжується корумпованими зв'язками; виділені і систематизовані типові слідчі ситуації, що складаються в ході розслідування організованої злочинної діяльності, яка супроводжується корумпованими зв'язками; розглянуто способи протидії слідству і визначені деякі заходи для їх нейтралізації та ін. [4]. Ця робота цікава тим, що автор розглядає поєднання організованої злочинності з корупційною діяльністю, на чому наголошуємо і ми, але останнім часом це залишається поза увагою як керівництва держави, так і правоохоронних органів.

Докторська дисертація Л.І. Аркуші «Основи виявлення та розслідування легалізації доходів, одержаних у результаті організованої злочинної діяльності» містить аналіз основ виявлення та розслідування легалізації доходів, одержаних у результаті організованої злочинної діяльності. Узагальнено сучасні тенденції нормативно-правового забезпечення протидії легалізації доходів, одержаних у результаті організованої злочинної діяльності, з визначенням пріоритетності криміналістичних та оперативно-розшукових методів протидії; визначено й систематизовано особливості технології вчинення легалізації доходів, одержаних у результаті організованої злочинної діяльності та досліджено окремі її елементи і напрями виявлення [5].

У дослідженні Т. Серватко на тему «Проблеми боротьби з організованою злочинністю в Польщі та в Україні», на відміну від традиційного структурно-організаційного підходу до розгляду організованої злочинності, запропоновано використання системного підходу, за якого ключовим поняттям є «злочинне підприємство, що здійснює оборот кримінального капіталу» чи «злочинна діяльність із забезпечення обороту злочинного капіталу». Перевагою такого підходу є можливість визначення в його межах генезису, сутності і форм виявлення організованої злочинності, а також можливість її чіткого відмежування від традиційної злочинності, за якого не вимагається встановлення у суб'єктів злочинної діяльності нечітких у правовому відношенні, оціночних і «нематеріальних» ознак стійкості, згуртованості, організованості. Визначено, що створення ієрархічної структури є важливим засобом реалізації злочинної мети, яка полягає в одержанні значних прибутків шляхом проникнення кримінального капіталу в легальну і «тіньову» економіку. Визначені основні фактори, які перешкоджають ефективній боротьбі правоохоронних органів Польщі та України з організованою злочинністю: недосконалість права (кримінального, податкового, адміністративного, митного, торгового та інших галузей); наявність фінансових, кадрових, організаційних проблем у діяльності органів кримінального переслідування і судочинства; відсутність координації між митними, податковими, фінансовими і поліцейськими/міліцейськими службами. Звернута увага на те, що у роботі органів по боротьбі з організа-

ною злочинністю спостерігається дублювання і відсутність координації дій, оскільки немає чітких критеріїв поділу компетенцій між ними. Запропоновано в Україні запровадити досвід Польщі щодо створення під час розслідування конкретних кримінальних справ «груп призначень» за участю всіх органів, що займаються профілактикою і боротьбою з організованою злочинністю (міліція, органи прокуратури, митні органи, органи податкової і контрольно-ревізійної служб, органи служби безпеки, підрозділи Прикордонних військ). Розглянуто основні напрями розвитку міжнародного співробітництва Польщі та України у сфері боротьби з організованою злочинністю [6].

А.Д. Дорошенко, досліджуючи «Фактор транснаціональної злочинності в сучасних міжнародних відносинах», визначає та аналізує чинники інтернаціоналізації організованої злочинності наприкінці ХХ - початку ХХІ ст., роль цих чинників у міжнародних відносинах. Наведено наукові рекомендації щодо удосконалення сучасної системи міжнародного співробітництва у боротьбі з транснаціональною злочинністю. Визначено домінуючі тенденції інтеграційних процесів між транснаціональними кримінальними організаціями. Проведено систематизацію та класифікацію цих альянсів, з'ясовано особливості їх функціонування [7].

Адміністративно-управлінським питанням протидії організованій злочинності присвячена дисертаційна робота В.Л. Грохольського, в якій розглянуто систему управління діяльністю спеціальних підрозділів БОЗ МВС України і запропоновано рішення, спрямовані на вдосконалення управління діяльністю цих підрозділів щодо протидії організованій злочинності, зокрема: обґрунтовано низку положень і висновків, які дають підстави розглядати управління діяльністю спеціальних підрозділів БОЗ МВС України як самостійну, таку, що має свою специфіку, систему; визначено управлінські структури спеціальних підрозділів БОЗ, їх роль та місце в системі МВС України; подальшого розвитку набуло визначення їхніх завдань, функцій, компетенцій і повноважень; визначено і розкрито зміст функціональної структури управління спеціальними підрозділами БОЗ МВС України, специфіку основних функцій галузевого управління, обґрунтовано порядок і методику їх здійснення, нормативно-правового регулювання; сформульовано пропозиції щодо подальшого вдосконалення організаційної структури спеціальних підрозділів БОЗ МВС України; визначено роль, місце і значення роботи з персоналом у системі спеціальних підрозділів БОЗ і запропоновано заходи щодо підбору, навчання, розстановки персоналу, визначення їх штатної чисельності, низку інших заходів, які можуть забезпечити системність роботи з персоналом; висвітлено напрями підвищення ефективності діяльності спеціальних підрозділів БОЗ, серед яких основне місце автор відводить: розробленню і впровадженню цілеспрямованих заходів щодо наукової організації управління і праці; розвитку системи нормативно-правового забезпечення діяльності спеціальних підрозділів БОЗ; визначено і розкрито правотворчу, правозастосовчу і правоохоронну діяльність в управлінні спеціальними підрозділами БОЗ; приділена увага удосконаленню правового статусу суб'єктів управління спеціальними підрозділами БОЗ; розглянуто організаційно-правове забезпечення міжнародного співробітництва спеціаль-

них підрозділів БОЗ; визначено і обґрунтовано низку рекомендацій правового та організаційного характеру, які спрямовані на вдосконалення управління спеціальними підрозділами БОЗ [8].

Досліджуючи «Організовані злочинні угруповання: їх класифікацію та заходи протидії», Б.В. Лизогуб здійснив уніфікацію наявних у наукових розробках класифікацій злочинних угруповань в єдину; розглянув механізм діяльності злочинних угруповань; запропонував криміналізацію насильницьких дій, пов'язаних зі зведенням рахунків між собою учасниками злочинних угруповань; аргументував пропозицію про вдосконалення кримінально-правової регламентації відповідальності за фінансування організованих злочинних груп або злочинних організацій; обґрунтовано поняття стійкості організованих злочинних угруповань, виходячи з критерію здатності угруповання до протидії його викриттю та ліквідації правоохоронними органами; обґрунтовано пропозиції щодо створення загальнодержавної стратегії протидії діяльності злочинних угруповань та запропоновано нову концепцію Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» [9]. Дискусійною, на наш погляд, є пропозиція щодо криміналізації насильницьких дій, пов'язаних зі зведенням рахунків між собою учасниками злочинних угруповань. Чому не за загальними правовими нормами?

О.В. Головкін у роботі «Групова злочинність та її попередження» визначає фактори, що підвищують суспільну небезпеку групової злочинності та обґрунтовує, що групова злочинність є початковою формою організованої злочинності, оскільки ці види злочинності зумовлені спільними соціально-психологічними закономірностями. Відповідно, автор зазначає, що ефективна протидія організованій злочинності неможлива без належних попереджувальних заходів на етапі перетворення групової злочинності в організовану [10].

О.В. Яцюк, досліджуючи «Проведення у справах про злочини, що вчинені організованими групами, на досудових стадіях кримінального процесу», зазначає, що злочини, вчинені організованими групами, характеризуються високою латентністю, тому встановлення їхніх ознак вимагає вжиття новітніх ефективних заходів з подолання протидії організованим групам на досудових стадіях кримінального процесу [11, с. 48].

С.С. Мірошніченко у дисертації «Головні напрями діяльності органів прокуратури України з попередження організованої злочинності» обґрунтовує необхідність визнати функцію попередження злочинності окремим напрямом діяльності прокуратури і закріпити це в Законі України «Про прокуратуру»; виділяє галузеві принципи попереджувальної діяльності та їх співвідношення з принципами організації роботи прокуратури; робить висновок, що на загальносоціальному рівні найбільш перспективними напрямами попередження організованої злочинності прокуратурою є реалізація правових, організаційно-управлінських, інформаційно-пропагандистських і виховних заходів, а на спеціально-кримінологічному рівні - здійснення нагляду за дотриманням державними органами законодавства про попередження злочинності, виконання відповідних планів та програм протидії їй і нагляду за додержанням законів органами, уповноваженими проводити оперативно-розшукову діяльність, досудове слідство й дізнання [12].

Здійснюючи дослідження «Маргінальні групи в структурі організованої злочинності: кримінологічне дослідження», Ю.О. Стрелковська приділила увагу визначенню та структурі організованої злочинності, виокремила маргінальні групи (мігранти, колишні військовослужбовці, колишні співробітники правоохоронних органів, колишні спортсмени, особи, що відбули покарання у вигляді позбавлення волі), участь яких істотно підвищує суспільну небезпеку організованих злочинних угруповань. У роботі проаналізовано «горизонтальний» і «вертикальний» підходи до розгляду структури організованої злочинності [13]. Кримінологічним питанням також присвячена дисертаційна робота Т.В. Мельничук на тему «Організовані форми злочинної діяльності у зовнішньоекономічній сфері: кримінологічне дослідження». На основі кримінологічного аналізу зовнішньоекономічної діяльності автором визначено, що злочинність у зовнішньоекономічній сфері має переважно організований характер; визначено конкретні форми та види прояву організованої злочинності у зовнішньоекономічній сфері; сформульовано наукове визначення організованої злочинної діяльності у зовнішньоекономічній сфері як системи взаємопов'язаних злочинних, а також супутніх перед- і посткримінальних діянь, психологічно детермінованих спільним мотивом та спрямованих на отримання прибутків від здійснення незаконних зовнішньоекономічних операцій; досліджено механізм організованої злочинної діяльності у зовнішньоекономічній сфері; розглянуто функціональну та змістовну єдність легальної та кримінальної зовнішньоекономічної діяльності, доведено тісний взаємозв'язок між ними; запропоновано модель протидії організованої злочинної діяльності у зовнішньоекономічній сфері [14].

Г.П. Пожидаєв у дисертації «Адміністративно-правові засади протидії організованої транснаціональній злочинності» досліджував сутність, особливості та шляхи удосконалення адміністративно-правових засад протидії організованої транснаціональній злочинності як невід'ємної складової частини системи забезпечення національної безпеки України [15].

Тактиці викриття організатора злочинного угруповання присвятив свою дисертацію В.Б. Школьнік, який дослідив історичні витоки організованої злочинності і роль лідерів у її становленні. Надано криміналістичну характеристику організованої злочинності та організаторів злочинних угруповань. Запропоновано криміналістичні рекомендації, які спрямовані на забезпечення викриття організатора злочинного угруповання, доведення його винуватості у протиправній діяльності [16].

Ю.Ю. Сорочик у рамках дисертаційної роботи «Адміністративно-правове забезпечення протидії організованої злочинності» здійснив системний концептуальний аналіз еволюції адміністративно-правового забезпечення протидії організованої злочинності в Україні; сформулював авторське визначення поняття «організована злочинність» з виділенням його ознак, що узгоджуються з ознаками організованої злочинності, встановленими у науках кримінально-правового циклу, і одночасно є основою для визначення форм і методів діяльності суб'єктів протидії організованої злочинності. У роботі наведено поняття «адміністративно-правове забезпечення протидії організованої злочинності» як сукупності правових норм, що регламентують мету

і порядок реалізації заходів з протидії організованої злочинності в державі, систему суб'єктів протидії організованої злочинності та форми і методи діяльності останніх [17, с. 7].

О.Ю. Шостко, досліджуючи «Теоретичні та прикладні проблеми протидії організованої злочинності в європейських країнах», розглянув специфічні риси організованої злочинності в європейських країнах і заходи протидії їй, зокрема: визначено, що специфічною ознакою сучасної організованої злочинності на європейському континенті є те, що спільноти злочинців взаємодіють переважно у рамках не ієрархічних, етнічно однорідних об'єднань, а вільних злочинних мереж, а тому найбільш небезпечні злочинні угруповання не завжди мають сталу, чітко визначену організаційну будову. Враховуючи теоретичні підходи європейських учених, автор робить висновок, що натеper в європейських країнах упроваджується комплексний (інтеграційний) підхід у сфері протидії організованої злочинності, який поєднує запобіжні й репресивні заходи. Традиційний підхід (репресивний), пов'язаний насамперед із належним функціонуванням системи кримінальної юстиції. До основного напрямку профілактичної діяльності можна віднести різного роду програми, розроблені для впливу на громади, заходи вдосконалення регуляторної політики держави та активізацію всіх ланок громадянського суспільства [18]. Це якраз те, на чому наполягаємо ми, що протидія організованої злочинності мусить носити комплексний характер, який передбачає вироблення адміністративно-правового механізму такої протидії.

У дисертаційній роботі М.Г. Вербенського «Транснаціональна злочинність: кримінологічна характеристика та шляхи запобігання» міститься аналіз сутності і змісту транснаціональної злочинності, з'ясовано її кримінологічну характеристику, детермінанти та створення на цьому підґрунті основних засад запобігання цьому виду організованої злочинності в Україні. Надано кримінологічну характеристику транснаціональних злочинів. Вироблено пропозиції щодо вдосконалення національної нормативно-правової бази, рекомендації щодо змін і доповнень до міжнародно-правових актів, спрямованих на протидію транснаціональній злочинності [19].

О.В. Одинцовою проведено дослідження на тему «Джерела кримінологічної інформації про організовану злочинність та їх використання у кримінологічній науці та практиці». У дисертації приділена увага характеристиці та напрямам використання в кримінологічній науці та практиці таких джерел кримінологічної інформації про організовану злочинність, як кримінальна статистика МВС України, кримінальні справи, публікації в друкованих ЗМІ, звіти про результати вивчення громадської думки тощо [20].

В.П. Ковальчук у рамках монографічного дослідження дослідив кримінально-правові засоби протидії створенню злочинної організації за кримінальним законодавством України і розробив науково обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення диференціації кримінальної відповідальності за створення злочинної організації [21].

У дисертації «Протидія корупційній злочинності в Україні в контексті сучасної антикорупційної стратегії» О.Ю. Бусол пропонує введення в науковий обіг поняття «організована корупційна злочинність» як різновид економічної злочинності. Обґрунтовується пози-

Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення

ція щодо семантичного тлумачення слів «запобігання» та «протидія» і запропоновано застосовувати термін «протидія», а не «запобігання» корупції [22, с. 14-15].

Т.М. Міщенко у дисертації «Адміністративно-правове забезпечення організації боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками» розглянула актуальні питання щодо адміністративно-правового регулювання організації боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками. Досліджено систему органів, уповноважених та спеціально створених для боротьби з організованою злочинністю і запропоновано внесення змін до чинного законодавства щодо доповнення переліку суб'єктів по боротьбі з організованою злочинністю. Наведені ознаки та характеристики, що підтверджують тісний взаємозв'язок організованої злочинності з корупцією, саме через встановлення останньою корупційних зв'язків. Доводиться необхідність прийняття в Україні загальнодержавної, єдиної Стратегії боротьби з організованою злочинністю [23].

Окрім проаналізованих і наведених наукових досліджень, є й низка інших, які присвячені протидії організованій злочинності за допомогою оперативно-розшукових заходів, мають гриф «таємно» або «для службового користування», що не дає можливості висвітлити їх у нашому відкритому дослідженні.

Висновки. Проаналізувавши наукові дослідження, можна сказати, що наявні праці охоплюють широке кола питань протидії організованій злочинності, серед яких є філософські підходи до розуміння такого явища, як організована злочинність, історичні, політичні, кримінологічні, управлінські, адміністративні, кримінально-правові, кримінально-процесуальні, криміналістичні, оперативно-розшукові та інші. Враховуючи високу адаптованість організованої злочинності до зовнішніх умов і стійкості в самозбереженні, ми цілком поділяємо різногалузевий підхід до проведення наукових досліджень у цьому напрямі. Це дає можливість вирішувати проблеми протидії організованій злочинності комплексно, за різними напрямками. Але в їх об'єднанні провідне місце відводиться адміністративно-правовому (управлінському) механізму, якому, як бачимо, приділено не досить уваги науковцями. Постійне наукове пізнання процесів, які відбуваються в організованому злочинному середовищі, і заходів протидії цьому явищу, в динаміці, за різними напрямками, може створити наукову базу для вироблення і прийняття виважених, обґрунтованих і ефективних управлінських рішень. І ми не поділяємо думку Н.Є. Міняйло, що дослідження, які не є кримінологічними чи кримінально-правовими, опосередковано стосуються організованої злочинності [24, с. 47]. Нині наукового дослідження потребують питання за всіма науковими напрямками, особливо що стосується адміністративно-правового механізму протидії організованій злочинності, без яких самостійно жодні локальні (кримінально-правові, кримінально-процесуальні та ін.) заходи цю проблему не зможуть вирішити.

Література

1. Гвоздецький В.Д. Організована злочинність як об'єкт соціально-філософського аналізу : дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03. Київський нац. ун-т ім. Т.Г. Шевченка. Київ, 1997. 202 с.

2. Семикопний А.Д. Боротьба з організованою злочинністю в УСРР у роки нової економічної політики (1921-1929 рр.) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2011. 18 с.

3. Пшеничний І.В. Організована транснаціональна злочинність і роль правоохоронних органів у протидії їй : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Нац. акад. внутр. справ України. Київ, 2000. 16 с.

4. Аркуша Л.І. Основи методики виявлення і розслідування організованої злочинної діяльності за наявності корумпованих зв'язків : автореф. ... дис. канд. юрид. наук : 12.00.09. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2002. 19 с.

5. Аркуша Л.І. Основи виявлення та розслідування легалізації доходів, одержаних у результаті організованої злочинної діяльності : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса, 2011. 40 с.

6. Серватко Т. Проблеми боротьби з організованою злочинністю в Польщі та в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Нац. акад. наук України. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. Київ, 2002. 19 с.

7. Дорошенко А.Д. Фактор транснаціональної злочинності в сучасних міжнародних відносинах : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.04. Нац. акад. наук України. Ін-т світ. економ. і міжнар. віднос. Київ, 2003. 24 с.

8. Грохольський В.Л. Управління діяльністю спеціальних підрозділів МВС України по боротьбі з організованою злочинністю : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2004. 416 с.

9. Лизогуб Б.В. Організовані злочинні угруповання: класифікація та заходи протидії : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2004. 18 с.

10. Головкін О.В. Групова злочинність та її попередження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Нац. акад. наук України. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. Київ, 2005. 19 с.

11. Яцюк О.В. Провадження у справах про злочини, що вчинені організованими групами, на досудових стадіях кримінального процесу : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Запорізький юрид. ін-т. Запоріжжя, 2005. 205 с.

12. Мірошніченко С.С. Головні напрями діяльності органів прокуратури України з попередження організованої злочинності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2007. 21 с.

13. Стрелковська Ю.О. Маргінальні групи в структурі організованої злочинності: кримінологічне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Одеська нац. юрид. акад. Одеса, 2008. 20 с.

14. Мельничук Т.В. Організовані форми злочинної діяльності у зовнішньоекономічній сфері: кримінологічне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Одеська нац. юрид. акад. Одеса, 2009. 20 с.

15. Пожидаєв Г.П. Адміністративно-правові засади протидії організованій транснаціональній злочинності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ, 2009. 19 с.

16. Школьнік В.Б. Тактика викриття організатора злочинного угруповання : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09. Київський нац. ун-т внутр. справ. Київ, 2009. 20 с.

17. Сорочик Ю.Ю. Адміністративно-правове забезпечення протидії організованій злочинності в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07. Нац. ун-т держ. податк. служби України. Ірпінь, 2010. 19 с.

18. Шостко О.Ю. Теоретичні та прикладні проблеми протидії організованій злочинності в європейських країнах : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08.

Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2010. 38 с.

19. Вербенський М.Г. Транснаціональна злочинність: кримінологічна характеристика та шляхи запобігання : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08. Дніпропетровський держ. ун-т внутр. справ. Дніпропетровськ, 2010. 42 с.

20. Одинцова О.В. Джерела кримінологічної інформації про організовану злочинність та їх використання у кримінологічній науці та практиці : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Харківський нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2012. 18 с.

21. Ковальчук В.П. Кримінально-правові засоби протидії створенню злочинної організації : монографія. Львів : Львівський держ. ун-т внутр. справ, 2013. 224 с.

22. Бусол О.Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні в контексті сучасної антикорупційної стратегії :

дис. ... д-ра. юрид. наук : 12.00.08. Нац. акад. наук України. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. Київ, 2015. 479 с.

23. Міщенко Т.М. Адміністративно-правове забезпечення організації боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками : автореф. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Сумський держ. ун-т. Суми, 2017. 20 с.

24. Міняйло Н.Є. Організована злочинність: стан наукового дослідження. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2014. Вип. 5. Том 3. С. 45-49.

*Доценко О. С.,
кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри управління та роботи з персоналом
Національної академії внутрішніх справ*